

Agata Czarnacka
UW

*Projekt społecznej filozofii architektury: możliwe inspiracje poststrukturalistyczne
(Deleuze, Derrida, Foucault)
[résumé]*

Nieobecność systematycznego namysłu filozofii społecznej nad zjawiskiem architektury wydaje się poważnym niedopatrzeniem. Oczywiście w filozofii pojawiają się wzmianki o wytworach architektury, analizuje się je oraz wykorzystuje jako ilustrację; z drugiej strony, teoretycy architektury nader często sięgają po narzędzia opracowane przez swoich ulubionych filozofów. Wydaje się jednak, że wciąż brak podejścia do architektury jako obszaru namysłu nad kondycją człowieka w świecie i między ludźmi, podziałami przestrzennymi jako materialnymi przejawami władzy itp.

Wyjdźmy od definicji budowli jako podziału wytwarzającego przestrzeń publiczną (na zewnątrz? Wewnątrz?) i przestrzeń prywatną (wewnątrz? Na zewnątrz?), a więc granicy konstytutywnej. Samą architekturę da się określić jako proces nieustających kompromisów między klientem (wola) a otoczeniem (przyrodniczym lub społecznym). Przy takiej perspektywie rysuje się tu pole problemów filozoficznych, by tak rzec, najcięższego kalibru.

Wydaje się, że problematyce tego obszaru nie udało się dokonać bez myśli poststrukturalistycznej. Począwszy od działań Groupe d'information sur les prisons, przez Foucaultowski „panoptikon”, Bourdiańską *hexis*, aż po Derridiańskie rozumienie *chory*: miejsca polityki i polityki miejsc, obserwujemy, jak jednym z podstawowych tropów działalności filozoficznej staje się refleksja na temat przestrzeni jako pola zmagania i interwencji człowieka.

Wystąpienie niniejsze ma stanowić preliminarium do tak rozumianego projektu społecznej filozofii architektury. W świetle owego szerszego zamysłu postaram się przedstawić propozycje i wnioski na temat rozumienia przestrzeni przez trzech głównych poststrukturalistów: Deleuze'a, Derridę i Foucaulta.